

עשרת כללי הזהב לתורם, עשרת כללי הזהב לעמותה

מאמר זה מציג את עשרת הכללים לתורם הישראלי שפרסם רשם העמותות בישראל, שמתוכם נגזרו עשרת הכללים לעמותות המבקשות לנהל מערכת יחסית תקינה עם התורם. עשרת הכללים לתורם נכתבו על ידי רשם העמותות ברשות התאגידיים, המבקש להסדיר את התנהלותם של התורמים מול העמותות, כמו גם את התנהלותן של העמותות בישראל לפי חוקי המדינה. עשרת הכללים לעמותה נכתבו בידי שואי פוגל, הכותב בלוג באתר E-Jewish Philanthropy, אתר פילנתרופי המוכוון לגורמים במגזר השלישי בארץ ובחו"ל המתעניינים בפילנתרופיה עם דגש יהודי.

עשרת הכללים לתורם ולעמותה

מאז ומעולם היה ערך העזרה ההדדית ערך מרכזי בחברה הישראלית. גם כיום מהווה ערך זה את אחד מאבני היסוד של החברה ומנכסיה החשובים ביותר. אחד מהמקומות המרכזיים בהם בא ערך זה לידי ביטוי הוא המגזר השלישי. פעילותן של עמותות וחברות לתועלת הציבור משלימה פעמים רבות את פעילות המגזר הציבורי, ובולטת בעיקר פעילותם של ארגונים קהילתיים, ארגונים חברתיים, ארגוני צדקה ומרכזי סיוע. מטרת הכללים שנועדו לתורמים הפרטיים היא להפוך את תרומתם לבטוחה יותר, כך שהם יוכלו לוודא כי תרומתם אכן תביא להשפעה, ואילו הכללים המיועדים לעמותות יסייעו לעמותות ליצור קשרים רבים יותר עם תורמים ולגייס אותם למען מטרות העמותה.

כללי הזהב לעמותות ולתורמים הם:

לעמותה	לתורם
<p>בדקו מדי פעם את אתר האינטרנט של רשות התאגידיים כדי לוודא שפרטי העמותה הרשומים בו הם נכונים, כי אלה הם הפרטים שרואים התורמים. כמו כן מומלץ לחפש באתר זה את שם העמותה על ידי חיפוש שמה החלקי או הכינוי שלה בלבד.</p>	<p>1 ודא כי העמותה אכן קיימת בפועל ואינה מצויה בתהליך של פירוק או מחיקה – ודא כי היא רשומה בפנקס העמותות שברשם העמותות, רשות התאגידיים. ניתן לבדוק זאת בנקל באתר האינטרנט של רשות התאגידיים בכתובת: http://www.justice.gov.il/mojheb/rasutha.taagidim לחיצה על "רשם העמותות" ולאחר מכן על "צפייה בנתוני עמותות" מאפשרת הקלדה של שם העמותה ו/או מספרה, ובירור הסטטוס שלה.</p>
<p>כל עמותה המבקשת לפעול בשיתוף פעולה עם הממשלה או לקבל ממנה מענק חייבת להציג אישור זה. כמו כן, תורמים רבים מחו"ל יתרמו רק עבור עמותות המחזיקות באישור זה. אישור תקין פירוש שצד שלישי חיצוני בחן את פעילות העמותה ואישר אותה. ודא כי העמותה אכן זכאית לאישור ניהול תקין ודאגו להשיגו.</p>	<p>2 ודא כי לעמותה אישור ניהול תקין בתוקף - אישור ניהול תקין הוא אישור הניתן מדי שנה על-ידי רשם העמותות לעמותה, אשר עמדה בחובות הדיווח המוטלות עליה על-פי דין. יובהר כי אישור ניהול תקין בתוקף אינו מלמד בהכרח על תקינות פעילות העמותה. לשם כך, יש להוסיף ולבצע בדיקה עצמאית כמפורט להלן.</p>
<p>גם כאן, עליכם לבדוק כי הפרטים המוזנים באתר גייסטאר ישראל הם פרטים מדויקים ומעודכנים. מדובר למעשה בניהול המוניטין של העמותה. ניתן להירשם ולקבל סיסמה להתחברות, ולהוסיף על הנתונים המוזנים באתר פרטים נוספים שיציגו את העמותה כהלכה. ניתן להעלות את לוגו העמותה כדי לחזק את המותג עצמו. כמו כן ניתן להעלות קישור לאתר תרומה כדי שתורמים הנכנסים לאתר גייסטאר ישראל יוכלו לתרום באופן ישיר.</p>	<p>3 בדוק את העמותה באתר האינטרנט גייסטאר ישראל – אתר גייסטאר ישראל הינו אתר העמותות של ישראל המכיל מידע מקיף ומהימן מרשם העמותות וממקורות נוספים על כל הארגונים ללא כוונת רווח הפועלים בישראל. האתר כולל מידע על דוחות כספיים שנתיים של העמותה, דוחות מילוליים שנתיים, אישורים, פעילות, מטרות ועוד הקשורים בעמותה.</p>
<p>הפכו את אתר האינטרנט של העמותה לאתר נגיש, המספק לתורם את המידע שהוא צריך</p>	<p>4 בקש מהעמותה פרטים אודות המטרה לשמה מיועדים כספי התרומה – אל תהסס לבקש</p>

<p>בדרך ידידותית למשתמש. תוכלו ליצור דף פתיחה מיוחד המותאם לצורכי התורמים, זהו את השאלות הנפוצות ואת המידע שהתורם מחפש והנגישו אותו. עליכם לצפות כי התורמים יחפשו באופן פעיל מידע על העמותה ופעילותה ברשת, ולהיות מוכנים לכך, משום שזו הנורמה כיום.</p>	<p>מהעמותה פרטים או הצגת מסמכים ברורים בדבר המטרה לשמה מיועדים כספי התרומה. פרטים מעין אלו ניתן למצוא גם בדוח המילולי השנתי של העמותה, וכן בפרוטוקולים של האסיפה הכללית בכל הקשור למטרותיה וליעדיה לשנה הקרובה.</p>
<p>בהמשך לכלל הקודם – עליכם להנחות את צוות גיוס התרומות הטלפונית לגבי רקע העמותה ומידע שהתורם עשוי לבקש. עליהם לדעת לענות על שאלות בסיסיות שעשויות לעלות בשיחה.</p>	<p>5 ברר פרטים טרם מתן התרומה בטלפון – במקרה של פנייה טלפונית בבקשה למתן תרומה לעמותה, אל תהסס לבקש מהפונה להמתין על הקו או לשוב אליך במועד מאוחר יותר. בזמן זה, בצע את הברורים הנ"ל באמצעות אתר האינטרנט או באמצעות מכר המחובר לרשת האינטרנט.</p>
<p>רשם העמותות רומז למעשה לתורם שעמותות המתרימות באמצעות קופות צדקה ארעיות אינן פועלות בזהירות עם כספי התרומה, משום שקופות הצדקה הארעיות חשופות למרמה וגנבה. אחרי הכול, לא ניתן לפקח על קופות הצדקה הללו כל הזמן. כיום ישנן דרכים רבות ומגוונות לגייס תרומות, דרכים יעילות ובטוחות יותר.</p>	<p>6 הימנע ממתן תרומה לקופת צדקה ארעית – רצוי להימנע ממתן תרומה באמצעות קופת צדקה, אלא אם כן הקופה קבועה במקומה או שמורה היטב ושייכת לגוף המוכר לך היטב. קופות צדקה עלולות להיות חשופות לגניבות של גורמים אחרים שאינם קשורים בהכרח לעמותה, ולכן יש לנקוט משנה זהירות לגביהן. בכל מקרה, רצוי להימנע ממתן תרומות בסכום משמעותי באמצעות קופות צדקה.</p>
<p>זהו האל"ף-ב"ת של גיוס התרומות בישראל. אם אינכם יכולים לתת קבלה עבור תרומה מכל סוג שהוא, מאמר זה אינו מיועד עבורכם. עליכם לקרוא את כללי קבלת אישור הניהול התקין כעת ולפעול לפיהם.</p>	<p>7 דרוש מהעמותה קבלה עבור תרומתך – הקבלה מהווה מכשיר חיוני לביצוע בקרה פנימית וחיצונית על תקינות פעילות העמותה. עמותה חייבת על-פי דין לתת קבלה עבור תרומה. על הקבלה לכלול, לכל הפחות, את שם העמותה, מספר העמותה וסכום התרומה.</p>
<p>עזרו לתורמים שלכם ליצור תוכנית תרומה, אפילו אם היא כוללת תרומה גם לעמותות אחרות. כך תספקו להם שירות נחוץ ביותר ותוכיחו את הערך המוסף של העמותה. פעילות זו תסייע לכם לפתח מערכת יחסים עמוקה ואישית יותר עם התורמים, והם יזכרו אתכם לזמן רב. מצד שני, זו הסיבה שעליכם להשקיע בחיזוק המוניטין של העמותה. האם העמותה מצהירה בבירור על המטרה שלה ועל האופן שבו היא מתכוונת לממש אותה? האם אתם מדגישים את ההשפעה של פעילותכם כדי להדגים את כדאיות התרומה?</p>	<p>8 תכנן את תרומותיך – אם אתה נוהג לתרום באופן קבוע, הקדש זמן לתכנון תרומותיך לפחות פעם בשנה. תכנן את סכום התרומה הכולל ואת המטרות החשובות לך וקבל החלטה מושכלת לגבי הגופים להם אתה מעוניין לתרום. אם בידך מידע אישי וקרוב בנוגע לפעילות של עמותה שבאת עמה במגע, והתרשמת מפעילותה לטובה, ישנה עדיפות למתן תרומה לעמותה מעין זו לאחר שבוצעו הבדיקות שצוינו לעיל.</p>
<p>כיום ניתן למצוא ברשת כמעט כל מסמך שהוכן אי פעם. היוצא מהכלל הם מסמכים הקשורים לזוועד המנהל ולעובדי העמותה ברמה האישית. עליכם להיות מודעים לכך.</p>	<p>9 במידת הצורך, עיין בתיק העמותה או קבל את תיק העמותה על-גבי תקליטור – באפשרותך לעיין בתיק העמותה המצוי במשרדי רשם העמותות ברשות התאגידים ו/או לקבל את תיק העמותה על-גבי תקליטור בדואר, תמורת תשלום אגרה.</p>
<p>ראינו לא פעם כי פעילות בלתי תקינה של עמותות נחשפה בידי חברי העמותה, אלה שתמכו בה מבחינה כלכלית. כמו כן, גם עובדי העמותה נכללים כאן. נמצא כי מקור המידע העיקרי לדיווח על מקרים של הונאה בעמותות הוא ממקורות פנימיים.</p>	<p>10 דווח על פעילות פסולה או בלתי חוקית של עמותה – במידה והבחנת בתופעה הנראית לך פסולה או בלתי חוקית בקשר לעמותה, פנה למשרדי יחידת רשם העמותות ברשות התאגידים באמצעות דוא"ל בכתובת: RashamA@justice.gov.il. יודגש, כי פניות ציבור כאמור מהוות אמצעי בידי רשם העמותות לפקח על התנהלותן התקינה של עמותות ובכך</p>

להבטיח, בין היתר, כי כספי תרומות ישמשו למטרות שלשמן ניתנו.

סיכום

כללי זהב אלה אמורים לשמש ככללים הבסיסיים עבור כל תורם שרוצה לתרום לעמותות בישראל, ועבור כל עמותה שרוצה למשוך את התורמים לסייע בהשגת מטרותיה. תורם חכם יותר שבידו מידע רב יותר, ועמותות הפועלות בשקיפות רבה יותר יובילו להגברת רמת הפעילות במגזר השלישי ולתמיכה רבה יותר בעמותות בישראל.

את המאמרים המלאים ניתן למצוא בקישורים הבאים:

<http://www.justice.gov.il/MOJHeb/RasutHataaqidim/News/10.htm>

http://ejewishphilanthropy.com/israel-releases-10-golden-rules-for-donors-a-k-a-a-how-to-guide-for-charities/?utm_source=Sun+Nov+11&utm_campaign=Sun+Nov+11&utm_medium=email